

Mál nr. 238/2020**M og****V vegna slystryggingar ökumanns og eiganda bifreiðarinnar A****Ágreiningur um skerðingu bótaréttar á grundvelli stórfellds gáleysis ökumanns.****Gögn.**

Málskot, dags. 01.07.2020, ásamt fylgiskjölum 1-9.

Bréf V, dags. 15.07.2020.

Viðbótarathugasemdir M, dags. 12.01.2021.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að aðfararnótt hins 28. október 2018 hafi M lent í bílslysi. Atvik hafi verið þau að M hafi ekið A vestur Reykjanesbraut þegar hún fór yfir á öfugan vegarhelming með þeim afleiðingum að árekstur varð við bifreiðina B, sem var á austurleið. M hafi slasast nokkuð við áreksturinn en auk þess hafi atvikið haft í för með sér miklar sálrænar afleiðingar fyrir M en vinur hans sem var farþegi í A lést í árekstrinum. Í kjölfar þessa atviks hafi M verið ákærður vegna brota á 215. og 219. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940 og 1. mgr. 4. gr., 1. mgr. 14. gr., og 1., sbr. 2., mgr. 44. gr., sbr. 1. mgr. 100. gr. þágildandi umferðarlaga nr. 87/1987. Hafi M verið sakfelldur fyrir framangreind brot í héraði, og sú niðurstaða síðar staðfest í Landsrétti, utan þess að M hafi þar verið sýknaður af broti gegn ákvæði 1. mgr. 4. gr. umferðarlaga nr. 50/1987. Með tölvupósti dags. 4. júlí 2019 hafi V tilkynnt M um að bótaréttur hans úr slysatryggingu ökumanns A hafi verið skertur um helming þar eð hann hafi sofnað undir stýri. M fellir sig ekki við þá afstöðu og telur hana byggja á röngum forsendum. Á vettvangi slyssins hafi M tjáð lögreglu að hann hefði sofnað undir stýri, en M tali ekki íslensku og aðeins bjagaða ensku og hafi auk þess verið í áfalli. Við síðari skýrslugjöf hjá lögreglu hafi hann sagt að hann hafi ekki fundið til þreytu við aksturinn og hafi ekki vitað hvað gerðist. Hafi M svo fyrir dómi borið að hann vissi ekki hvað hefði valdið slysinu. Þá liggja í raun takmörkuð gögn því til staðfestingar að A hafi í raun farið yfir á öfugan vegarhelming. Þar sem ekki liggja fyrir hvað hafi í raun valdið slysinu sé það því ótæk niðurstaða að skerða bætur til M um helming.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram sú afstaða að M hafi valdið slysinu af stórkostlegu gáleysi og séu bætur því skertar um helming með vísan til 1. mgr. 90. gr. laga nr. 30/2004 um váttryggingarsamninga og 2. mgr. 31. gr. skilmála váttryggingarinnar. Vísar V til niðurstöðu héraðsdóms, en þegar svar V barst var dómur í Landsrétti ekki fallinn, um að M hafi verið ófær um að stjórna ökutæki örugglega vegna þreytu, sem hafi valdið því að hann sofnaði undir stýri með þeim afleiðingum að árekstur varð. Þessi háttsemi hafi verið metin M til stórfellds gáleysis og hafi hann verið dæmdur til refsingar.

Í viðbótarathugasemdum sínum ítrekar M áður framkomnar röksemdir, þ.e. að niðurstaða V, héraðsdóms og Landsréttar um að M hafi sofnað undir stýri sé aðeins rökstudd með vísan til framburðar hans á vettvangi og skýrslu sem tekin var af honum síðar sama dag. Verði að taka mið af aðstæðum við slysið, óvissu um nákvæmar orsakir þess, og þeirra þungbæru afleiðinga sem það hafi haft í för með sér fyrir M. M hafi hvorki verið undir áhrifum áfengis né fikniefna og V hafi ekki fært sönnur á að hann hafi sofnað undir stýri, en sönnunarbyrðin um að réttur til skerðingar bóta sé til staðar hvíli á V. Vísar M jafnframt til dómaframkvæmdar Hæstaréttar varðandi það að gáleysi þurfi að vera á afar háu stigi svo það teljist stórkostlegt og leiði til skerðingar bóta. Fallist nefndin hins vegar á það með V að skerðing bóta sé heimil sé helmingsskerðing í öllu falli úr hófi.

Álit.

Hafi váttryggður valdið því af stórkostlegu gáleysi að váttryggingaratburður varð eða afleiðingar hans urðu meiri en ella má lækka eða fella niður ábyrgð váttryggingafélags, sbr. 1. mgr. 90. gr. laga um váttryggingarsamninga nr. 30/2004 þegar um persónutryggingar aðrar en líftryggingar er að ræða. Við úrlausn á því hvort skerðing sé heimil skal litið til sakar váttryggðs, hvernig váttryggingaratburður bar að, hvort váttryggður var undir áhrifum áfengis eða fikniefna sem hann hafði sjálfviljugur neytt og atvika að öðru leyti. Svo virðist sem fyrst eftir slysið hafi M talið sig hafa sofnað við aksturinn, sbr. það sem

haft er eftir honum í aðkomuskýrslu lögreglu sem vitnað er til í héraðsdómi, og lýsingu í fyrirbyggjandi læknisvottorði dags. 5. nóvember 2018, þar sem fram kemur að við komu á bráðamóttöku hafi M talið sig hafa sofnað undir stýri enda hafi hann verið þreyttur. Fyrir dómi bar M hins vegar að hann myndi ekki hvað hefði gerst og gæti ekki útskýrt tildrög slyssins. Í niðurstöðukafla dóms Landsréttar í máli M kemur þó fram að dómurinn telji sannað, með hliðsjón af gögnum frá lögreglu og framburðum lögreglumanns og ökumanns hinnar bifreiðarinnar, að M hafi umrætt sinn ekið A yfir á öfugan vegarhelming. Hafi M með því sýnt af sér stórkostlegt gáleysi. Var M sakfelldur fyrir að hafa ekið A án nægilegrar varúðar og þannig á sig kominn að hann var ekki fær um að stjórna A örugglega. Telur nefndin óhjákvæmilegt að miða við þessa niðurstöðu dómsins og verður því að telja sýnt fram á að M hafi valdið umræddum atburði af stórkostlegu gáleysi og er því, með vísan til 1. mgr. 90. gr. laga um váttryggingarsamninga, heimilt að lækka ábyrgð félagsins. Þykir af öllu framangreindu hæfilegt að bætur til M verði skertar um helming og hann beri því helming tjóns síns sjálfur.

Niðurstaða.

M á rétt á bótum úr slystryggingu ökumanns A, en skerða skal bætur til hans um helming.

Reykjavík, 2. febrúar 2021.

Þóra Hallgrímsdóttir lögfr.

Valgeir Pálsson lögm.

Hildigunnur Hafsteinsdóttir lögfr.